

Orde & Intuïtie

Irene Companjen & Theo Rooden

Inhoud

De vroege Mondriaan (1897 – 1907)	2
Winterswijk.....	2
Bloemen.....	3
Schilderen aan het Gein.....	4
Tekening van Simon Maris.....	4
Orde & Intuïtie - Irene Companjen & Theo Rooden	5
Theo Rooden	6
Orde & Intuïtie - Irene Companjen.....	8

Alle werken van Piet Mondriaan uit de collectie Mondriaanhuis zijn aangekocht met steun van Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar Mevrouw M. Boersma Fonds, haar Lith-Dumont Fonds en haar VriendenLoterij Aankoopfonds).

De vroege Mondriaan (1897 – 1907)

Piet Mondriaan is vooral bekend om zijn abstracte composities met zwarte lijnen en vlakken in primaire kleuren. Maar aan het begin van zijn artistieke loopbaan schilderde hij vooral landschappen in donkere tinten. De jonge kunstenaar woonde in deze periode in Amsterdam, maar fietste regelmatig de stad uit, richting rivier 't Gein. Daar schetste en schilderde hij in de buitenlucht en legde het idyllische boerenlandschap met het water, de bomen en graslanden, vele malen vast. Hoewel de vroege landschappen van Mondriaan nog ver verwijderd zijn van zijn latere abstracte meesterwerken, vormen ze een essentiële fase in zijn artistieke ontwikkeling, waarin hij experimenteert met compositie en kleurgebruik.

Piet Mondriaan

Boerenhoeve

1905

Olieverf op doek

Collectie Mondriaanhuis

Piet Mondriaan

Opklapbrug in een weiland

1903

Olieverf op doek

Collectie Mondriaanhuis

Piet Mondriaan

Baggermolen op de Amstel bij de Omval

1906-1907

Olieverf op karton

Collectie Mondriaanhuis

Winterswijk

Mondriaan was acht jaar toen zijn vader een baan kreeg in Winterswijk en het gezin verhuisde naar het dorp in de Achterhoek. Hier begon de jonge Piet zijn teken- en schildervaardigheid te ontwikkelen.

De in deze expositie getoonde tekeningen van de Lappenbrink maakte Mondriaan toen hij 27 jaar was. In deze periode woonde de schilder in Amsterdam, maar bracht hij de zomers regelmatig door bij zijn ouders in Winterswijk.

Piet Mondriaan

De Lappenbrink in Winterswijk, gezicht op de Nieuwstraat

ca. 1899

Zwart en rood contépotlood op papier

Collectie Mondriaanhuis

Piet Mondriaan

De Lappenbrink in Winterswijk, gezicht op de Meddosestraat

ca. 1899

Zwart en rood contépotlood op papier

Collectie Mondriaanhuis

Piet Mondriaan

Schaduwrijke sloot

ca 1901-1902

Aquarel

Privécollectie

Bloemen

In Mondriaans bloemenstillevens staat meestal een enkele bloem centraal, zoals deze chrysant. De chrysant is de bloem die de schilder het meest heeft verbeeld.

Ook tijdens zijn latere abstracte periode, bleef Mondriaan regelmatig bloemen uitbeelden. Algemeen wordt aangenomen dat hij dit onderwerp koos omdat er een markt voor bestond. Gezien de hoge kwaliteit van deze werken ligt het echter voor de hand dat hij ook persoonlijk plezier beleefde aan het maken ervan.

Piet Mondriaan

Chrysanthemum bloem

1908

Houtskool op papier
Collectie Mondriaanhuis

Schilderen aan het Gein

Tussen Driemond en Abcoude stroomt het Gein, een riviertje van ongeveer zes kilometer lang. Het meandert door een oer-Hollands landschap van water en weiden, boerderijen en molens. Het is een bijzonder gebied, waar de jonge Piet Mondriaan vaak te vinden was. Toen hij in Amsterdam woonde, trok de kunstenaar er regelmatig met de fiets op uit om aan het Gein te schetsen en schilderen. Het landschap inspireerde de schilder steeds weer om te experimenteren met kleur, lichtval en compositie. Tussen 1905-1907 was het Gein vrijwel het enige wat Mondriaan schilderde. Hij maakte in die periode meer dan honderd werken langs de rivier.

Piet Mondriaan

Boerderij aan het Gein geflankeerd door hoge bomen (olieverfschets)

1906-1907

Olieverf op doek

Collectie Mondriaanhuis

Piet Mondriaan

Geïsoleerde boom aan het Gein (olieverfschets I)

1906 – 1907

Olieverf op linnen

Collectie Mondriaanhuis

Piet Mondriaan

Knotwilgen aan een sloot buiten Amsterdam

1905

Aquarel

Collectie Mondriaanhuis

Tekening van Simon Maris

In 1899 maakte Mondriaan in Amsterdam kennis met Simon Maris (1873–1935), een jonge portretschilder uit een gerenommeerde kunstenaarsfamilie. Tussen beiden ontstond een levenslange vriendschap. Simon Maris organiseerde in die periode op zaterdagen zogeheten *jours* in zijn atelier op de hoek van het Spui en de Kalverstraat. Tijdens deze bijeenkomsten kwamen schilders, schrijvers en dichters samen om

artistieke ideeën uit te wisselen. Mondriaan was hier vaak aanwezig en bouwde zo een uitgebreide vrienden- en kennissenkring op.

Mondriaan en Maris trokken er geregeld samen op uit om in de buitenlucht te schilderen. Tijdens een van deze gelegenheden portretteerde Maris zijn vriend terwijl hij aan het schilderen was langs rivier het Gein.

Orde & Intuïtie - Irene Companjen & Theo Rooden

Voor Piet Mondriaan gingen ordeningsprincipes en intuïtie hand in hand. Bij het creëren van zijn abstracte werk hanteerde de schilder een aantal vaste uitgangspunten: hij gebruikte naast zwart, wit en grijs uitsluitend primaire kleuren. Ook beperkte hij zich tot enkel horizontale en verticale lijnen. Vervolgens kwam zijn compositie intuïtief tot stand. Voor **Theo Rooden** (1969) en **Irene Companjen** (1954) geldt ook dat zij werken vanuit hun eigen spelregels. Tegelijkertijd blijft er ruimte voor toeval en hun innerlijke logica.

Theo Rooden

Theo Rooden onderzoekt de relatie tussen orde en toeval, tussen systeem en intuïtie. De kunstenaar uit Rotterdam heeft een scherp oog voor ritme en structuur. Hoewel hij altijd werkt vanuit een plan en met strakke spelregels, blijft het uiteindelijke resultaat onvoorspelbaar.

Met zijn zelf opgelegde regels zoekt Rooden naar ritmes en patronen die zowel systematisch als verrassend zijn. De mogelijkheden en beperkingen van het weefgetouw en de kleuren van beschikbare garens vormen daarbij een voortdurende bron van inspiratie. Hij werkt graag in series om de gevolgen van variaties te onderzoeken. Bij het vertalen van een ontwerp naar een geweven werk moeten zijn regels soms worden opgerekt. Juist daar, in de ruimte tussen systeem en afwijking, ontstaan onverwachte en intrigerende resultaten. Zijn intuïtie voor kleur en compositie bepaalt uiteindelijk de richting en balans van het voltooide werk.

Theo Rooden

Gridscape 5

Gridscape 8

2024

Handgeweven damast, gemerceriseerde katoen

Collectie kunstenaar

Theo Rooden

Shadow of a doubt, serie ba

Shadow of a doubt, serie bc

2021

Handgeweven dubbelweefsel, enkeldraads linnen

Collectie kunstenaar

Theo Rooden

Echo 4

Echo 10

2023

Handgeweven damast, gemercenteriseerde katoen

Collectie kunstenaar

Theo Rooden

Trom Plui 1

2021

Blokweefsel, linnen en wol

Collectie kunstenaar

Theo Rooden

Parade 7

2022

Handgeweven damast, gemercenteriseerde katoen

Collectie kunstenaar

Theo Rooden

Parade 4

2022

Handgeweven damast, gemercenteriseerde katoen

Collectie kunstenaar

Theo Rooden

Tiny 75, Mondriaan edition 1a

2026

Handgeweven dubbelweefsel, gemercenteriseerde katoen

Theo Rooden

Tiny 78, Mondriaan edition 3a

Tiny 79, Mondriaan edition 3b

2026

Handgeweven dubbelweefsel, gemercenteriseerde katoen

Collectie kunstenaar

Orde & Intuïtie - Irene Companjen

De Arnhemse kunstenaar Irene Companjen (1954) speelt in haar werk met de grens tussen abstractie en werkelijkheid. Wat op het eerste gezicht een abstract patroon lijkt, blijkt bij nadere beschouwing te zijn opgebouwd uit concrete vormen uit de alledaagse wereld.

Companjen is gespecialiseerd in stempeldruk op linnen. Ze ontwerpt en maakt haar stempels zelf en brengt deze daarna met hand of voet op het doek aan.

Voor de vormen in haar werk laat Companjen zich inspireren door reële objecten. Alledaagse voorwerpen zoals een pan, doos of deur, transformeert ze tot geabstraheerde vormen die in een repeterend ritme op het doek worden geplaatst. De keuze voor een object komt intuïtief tot stand.

De composities, uitgevoerd in soms heldere, dan weer meer gedempte tinten, stralen rust en helderheid uit. Ze nodigen de toeschouwer uit om langer te kijken: eerst verschijnt het patroon als een geheel, daarna openbaart zich — soms met hulp van de titel van het werk — het herkenbare object waaruit het is opgebouwd.

Irene Companjen

Gevel 5

2021

Stempeldruk op doek

Collectie kunstenaar

Irene Companjen

Uni 1

2024

Stempeldruk met sjabloon op doek

Collectie kunstenaar

Irene Companjen

Uni 2

2025

Stempeldruk met sjabloon op doek

Collectie kunstenaar

Irene Companjen

Stip

2023

Stempeldruk met sjabloon op doek

Collectie kunstenaar

Irene Companjen

Rest

2019/2023

Stempeldruk op doek

Collectie kunstenaar

Irene Companjen

Pan

2017

Stempeldruk op doek

Collectie kunstenaar

Irene Companjen

Kan

2018

Stempeldruk op doek

Collectie kunstenaar

Irene Companjen

PM no. 1

2025

Stempeldruk op doek

Collectie kunstenaar

Irene Companjen

PM no. 2

2026

Stempeldruk op doek

Collectie kunstenaar